

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBOS 2010 METŲ APŽVALGA IR 2011 METŲ VEIKLOS PLANAI

I. Aplinkos pokyčiai.

Finansinė krizė pasaulyje atsiliepė ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) veiklai. Lietuvos parama Pasaulio Lietuvių Bendruomenei tapo labai menka. Lietuvių Fondas (JAV), kuris iki šiol rėmė PLB atstovybę Lietuvoje, paskyrė tik pusę jai išlaikyti reikalingų lėšų. Veikla su užsienio lietuviais, kuri buvo centralizuota viename departamente, dabar yra išskirstyta, todėl sunku susigaudyti, kas ir kur Lietuvoje yra atsakingas už užsienio lietuvių reikalus. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondas, įkurtas 1979 m., kasmet surengdavo vėjus PLB išlaidoms padengti, tačiau šio fondo Taryba 2008 m. nutarė jį likviduoti.

II. Organizaciniai reikalai.

Kęstas Pikūnas tapo Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos pirmininku ir pagal PLB Konstituciją tapo naujuoju PLB valdybos nariu, pakeitusiu Stasį Kuliavą. Iš PLB valdybos pasitraukė Arūnas Pabedinskas, kurio vietą perėmė daugiausiai iš eilės balsų gavusi kandidatė į valdybą Renata Retkutė. Ji perėmė ir vadovavimą Finansų reikalų komisijai. Taip pat pasitraukė Rimas Čuplinskas, kurio vietą perėmė kita daugiausiai iš eilės balsų gavusi kandidatė į valdybą – Ramutė Žukaitė. Ji perėmė Kultūros reikalų komisijos pirmininkės pareigas.

2010 metais valdyba surengė 4 posėdžius: du elektroniniu paštu ir du akivaizdinius posėdžius Lietuvoje.

Valdyba nustatė šias PLB kryptis: 1. Tautiškumas 2. Vienybė 3. Dalyvavimas kuriant Lietuvos ateitį.

PLB valdyba nusprendė atspausdinti lankstinuką, kuris atspindėtų PLB veiklą.

2010 m. vasarą PLB valdybos pirmininkė aplankė Lenkijos Lietuvių Bendruomenę Seinuose ir Punske, susipažino su lietuvių gyvenimu Lenkijoje ir jų problemomis. Ši kelionė išsamiau aprašyta „Pasaulio lietuvyje“.

2010 m. liepos 29 ir 30 dienomis Vilniuje, Seimo rūmuose įvyko PLB ir PLJS pirmininkų suvažiavimas. Dieną prieš suvažiavimą keletas valdybos narių susirinko su Jos Ekscelencija prezidente Dalia Grybauskaite aptarti pilietybės įstatymo projekto ir užsienio lietuvių vaidmens Lietuvos gyvenime. Suvažiavime aptarti įvairūs klausimai, suteikta pakankamai laiko išsakyti ir išsvarstyti aktuales Bendruomenės reikalus. Suvažiavimas buvo aprašytas „Pasaulio lietuvyje“.

2010 metų rugpjūčio 25 d. PLB valdybos pirmininkė turėjo progą susipažinti su Lietuvos ambasadoriais kituose kraštuose. Rugsėjo 2 d. valdybos pirmininkė susitiko su Seimo pirmininke Irena Degutiene. Susitikimo metu aptartas pilietybės klausimas ir „Globalios Lietuvos“ programa. Rugsėjo 4 d. pirmininkei buvo garbė dalyvauti išventinant vyskupą Gintarą Grušą į Lietuvos vyskopus. Spalio mėnesį pirmininkė aplankė „Lietuvių namus“, susipažino su jų programa ir planuojama paroda. Spalio 25–29 d. pirmininkė dalyvavo LR Seimo ir PLB komisijos posėdžiuose. Rugpjūčio, rugsėjo, spalio ir lapkričio mėnesiais valdybos

pirmininkė aplankė Seimo narius bei partijų valdybas, prašydama paremti paskutinį pilietybės įstatymo projektą.

III. Organizacinių reikalų ir specialiųjų projektų komisija. Komisijai vadovauja Petras Maksimavičius.

Organizacinių reikalų ir specialiųjų projektų komisijos pagrindinis uždavinys 2010 metais buvo rengti PLB valdybai pasiūlymus, kaip pagerinti PLB organizacinę veiklą, stiprinti PLB atstovavimą ir darbo efektyvumą įvairiose institucijose, komitetuose ir komisijose.

Nuolat plečiantis lietuvių emigracijos geografijai iškyla daug klausimų, kaip oficialiai įteisinti Lietuvių Bendruomenės veiklą konkrečioje valstybėje. Komisijos nariai 2010 m. dažnai teikė paaiškinimus ir pasiūlymus, kaip registruoti krašto Lietuvių Bendruomenę, parengti statutą, kuriame atsispindėtų PLB Konstitucijoje ir Lietuvių Chartoje įrašyti veiklos tikslai ir principai.

Kita Komisijos veiklos sritis, kuriai reikėjo pašvęsti nemažai laiko, – įvairių nuostatų projektų rengimas. 2010 metais komisija parengė ir pateikė svarstyti LR Seimo ir PLB komisijos veiklos nuostatų projektą ir Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos veiklos reglamentą, o vėliau – PLB atstovų į Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijoje skyrimo, atšaukimo bei atsistatydinimo tvarkos projektą. Komisijos nariai aktyviai dalyvavo teikdami pastabas ir pasiūlymus rengiant „Globalios Lietuvos“ strategiją, svarstant naujai rengtą LR Pilietybės įstatymą. Išsamesnę informaciją apie komisijos uždavinius, veiklos strategiją ir sudėtį galima rasti PLB internetinėje svetainėje www.plbe.org

IV. Visuomeniniai reikalai. Komisijai vadovauja PLB valdybos pirmininkė Regina Narušienė.

Komisijos ilgalaikius ir trumpalaikius veiklos planus, taip pat jos sudėtį galima rasti PLB internetinėje svetainėje www.plbe.org

A. Pilietybė.

2010 m. gruodžio 2 d. buvo priimtas naujas pilietybės įstatymas. Jis patenkina tuos užsienio lietuvius, kurie emigravo iki 1990 m. kovo 11 d., bet neįtraukia tų emigrantų, kurie išvyko po 1990 m. kovo 11 d., išskyrus tuos, kurie įgijo svetimą pilietybę tarp 2003 m. sausio 1 d. ir 2006 m. lapkričio 13 d. Konstitucinio Teismo sprendimo įsigaliojimo, nes Konstitucinio Teismo sprendimas atbuline data negalioja. Šio įstatymo reikšmė yra išsamiai išdėstyta 2010 m. gruodžio 28 d. atsiųstoje 10 puslapių informacijoje. Priimtas naujas pilietybės įstatymas – tai Lietuvos Seimo ir prezidentės padarytas politinis sprendimas. Referendumas dėl neribotos dvigubos pilietybės įteisinimo neatitinka dabartinės Lietuvos valstybės interesų, todėl PLB jo neremia. Yra įvairių būdų, galinčių įteisinti egzistuojančią prigimtine teise lietuvių kilmės piliečiams ir jų palikuonims, tačiau Lietuvos politikai šiandien tam dar, atrodo, neturi valios.

B. Ryšiai su Vyriausybe.

2009 metais Lietuvos Vyriausybė panaikino Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą (TMID) prie LR Vyriausybės. Buvo sukurtas Užsienio lietuvių departamentas (ULD) prie Užsienio reikalų ministerijos. Šis departamentas turi

mažai lėšų ir nedaug darbuotojų. Viena iš departamento pareigų yra kurti „Globalios Lietuvos“, t. y. „užsienio lietuvių įtraukimo į valstybės gyvenimą“, 2011–2019 m. programą. Pagal šią programą bus galima išskirstyti veiklos atsakomybę tarp kitų ministerijų ir organizacijų. PLB surengė nemažą kraštų Bendruomenių apklausą. Ši apklausa buvo detalai ir sistemiškai apibendrinta ir pristatyta Vyriausybei. Strategijai keičiantis, PLB valdyba taip pat teikė savo komentarus. Lietuvoje ne iki galo suprantami lietuvių, gyvenančių užsienyje, poreikiai, veikla, reikšmė ir nauda. Nors PLB valdyba yra pateikusi nemažai informacijos, tačiau ji kol kas per menkai įvertinta. „Globalios Lietuvos“ programa dar nepatvirtinta nei Vyriausybės, nei Seimo. Iš ministerijų įvertinimų aiškiai matyti teisinių sąvokų, procedūrinių aiškumų ir tikslingumų kliūtys. Vis dar turime vilties, kad programa turės savo vertę, neliks tik gražių žodžių rinkiniu. Šiandien programos įvertinti negalime, nes ji dar neparuošta.

Vyriausybė taip pat sukūrė Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisiją (ULRKK). „Globalios Lietuvos“ programoje numatyta, kad jos įgyvendinimą kaip tik ir koordinuos ši komisija. Pagal programą Užsienio reikalų ministerija kasmet iki kovo 1 d. turės pateikti ULRKK programos įgyvendinimo ataskaitą. Programą pagal savo kompetenciją įgyvendins 10 ministerijų ir 6 įvairios valstybės institucijos ir įstaigos. Užsienio reikalų ministerijos viceministrė „Pasaulio lietuvių“ (2010 m. lapkričio mėn. leidinyje, 11 psl.) pateikė pastabą, jog „nėra pakankamai apibrėžtas užsienio lietuvių indėlis į strategijos įgyvendinimą, yra tik vienpusis Lietuvos įsipareigojimas. Ta mintis, manau, turėtų sukelti polemiką tarp užsienio lietuvių. Ją išsakė čia gyvenantys lietuviai.“ Dvipusis įsipareigojimas turėtų būti įgyvendinamas sutartimi tarp Lietuvos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės. Pavyzdžiui, Latvijos valdžia yra pasirašiusi sutartį su Pasaulio Latvių Bendruomene bendradarbiavimo programai sukurti, įtraukiant Latvijos Vyriausybės įsipareigojimą suteikti dvigubą pilietybę latvių kilmės asmenims. Mums, pasaulio lietuviams, strategiją kuria Lietuvos valdžia. Sveikiname tokią gražią Lietuvos iniciatyvą ir dėkojame už užsienio lietuviams suteiktą galimybę komentuoti, tačiau pati strategija – dar nėra sutartis. Galbūt nuo dvipusio įsipareigojimo sutarties ir reikėjo pradėti strategijos kūrimą.

2010 metais Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisija (ULRKK) buvo susirinkusi du kartus. Pirmasis šios komisijos posėdis įvyko balandžio 23 d. Jame svarstyti šie klausimai: 1. „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos kryptys; 2. Užsienyje esančio Lietuvai reikšmingo istorijos ir kultūros paveldo išsaugojimas; 3. Išeivijos archyvų saugojimo problema; 4. Užsienio lietuvių pilietybės klausimo sprendimo eiga ir perspektyvos; 5. Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos darbo organizavimas. Buvo nutarta: 1. Pritarti „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos kryptims; 2. Kitame šios komisijos posėdyje svarstyti išeivijos archyvų saugojimo klausimą, į klausimo svarstymą įtraukti Lietuvos archyvų departamentą prie LR Vyriausybės ir kitas institucijas; 3. Iš esmės pritarti PLB pateiktam ULRKK darbo organizavimo gairių projektui; 4. Kitą komisijos posėdį surengti 2010 m. spalio 22 d.

Antras šios komisijos posėdis įvyko spalio 22 d. Buvo aptarti šie klausimai: 1. „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos projektui viešo svarstymo metu pateiktos

pastabos ir pasiūlymai. Nutarta pavesti „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos tarpinstitucinei darbo grupei, atsižvelgus į gautas pastabas ir pasiūlymus, per vieną mėnesį parengti „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos projekto galutinę redakciją; 2. Svarstyta archyvų būklė ir jų išsaugojimo perspektyvos. Nutarta pavesti Archyvų departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su PLB valdyba parengti užsienio lietuvių tvarkymo ir panaudojimo veiksmų planą; užsienio lietuvių archyvų tvarkymo ir panaudojimo tikslus bei priemones išsamiau atspindėti „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos projekte; 3. Svarstyta Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymas. Nutarta pavesti PLB valdybai apibendrinti užsienio lietuvių keliamus klausimus dėl praktiško Pilietybės įstatymo nuostatų įgyvendinimo ir pateikti apibendrintus pasiūlymus; atsakingoms institucijoms atlikti Pilietybės įstatymo įgyvendinimo procedūrų auditą, siekiant šias procedūras optimizuoti, ir audito pagrindu pateikti pasiūlymus dėl galimo teisės aktų ir administracinės praktikos tobulinimo; 4. Svarstyta Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos darbo reglamentas. Nutarta pavesti URM kartu su PLB valdyba, dalyvaujant ministro pirmininko tarnybos Teisės skyriaus atstovui, artimiausiu metu parengti suderintą ULRKK darbo reglamento redakciją ir pateikti šį reglamentą tvirtinti kitam Komisijos posėdžiui.

Algiui Lukui pasitraukus iš ULRK komisijos, valdyba į jo vietą išrinko Ramutę Žukaitę, dabartinę PLB valdybos narę, kuruojančią kultūros reikalus. Vykdydama PLB XIII Seimo rezoliuciją, PLB Organizacinių reikalų komisija jau parengė PLB atstovavimo Vyriausybės sudarytoje ULRK komisijoje reglamentą, tačiau kol kas dar laukiama bendro ULRK komisijos darbo reglamento patvirtinimo. 2010 m. lapkričio 2 d. PLB valdybos pirmininkė ir PLB atstovė Lietuvoje susitiko su premjero tarnybos teisininke ir URM atstovais, kad būtų suderintos PLB ir URM versijos. Suderinta versija turėtų būti patvirtinta kitame ULRK komisijos posėdyje 2011 m.

PLB ir LR Archyvų departamentas sukūrė PLB kraštų archyvų tvarkymo atmintinę, kuri buvo išsiųsta visoms kraštų Lietuvių Bendruomenių valdyboms. 2010 m. lapkričio 5 d. PLB valdybos pirmininkė ir PLB atstovė Lietuvoje susitiko su už „Globalios Lietuvos“ programos rengimą URM atsakingais asmenimis ir praleido visą dieną pristatydamos PLB valdybos pastabas. 2010 m. rudenį visų kraštų Lietuvių Bendruomenėms buvo išsiųsta apklausa dėl patirtų kliūčių, įgyvendinant pilietybės įstatymą. Šiuo metu kuriami nauji teisės aktai, naujam pilietybės įstatymui, įsigaliosiančiam nuo balandžio 1 d., įgyvendinti. Tikimės, kad naujuose teisės aktuose rasime daug palengvinimų.

C. Ryšiai su Lietuvos Respublikos Seimu.

2010 metais komisija susirinko du kartus – trečiąją balandžio mėnesio savaitę ir ketvirtąją spalio mėnesio savaitę. Živilei Ilgūnaitei pasitraukus iš komisijos į jos vietą atstovauti Europos LB buvo išrinktas dr. Audrius Šimaitis, o a. a. Birutės Bublienės vietą užėmė JAV atstovas Gražvydas Supronas.

Per balandžio mėnesio posėdžius buvo priimtos 4 rezoliucijos: 1. Dėl visuomenės informavimo; 2. Dėl užsienyje gyvenančių lietuvių stažuotių programų; 3. Dėl

televizijos kanalo „LTV World“ transliavimo; 4. Dėl „Globalios Lietuvos“ ilgalaikės strategijos.

Per spalio mėnesio posėdžius buvo priimtos trys rezoliucijos: 1. Dėl „Globalios Lietuvos“ kūrimo strategijos rengimo; 2. Dėl balsavimo internetu galimybės užsienyje gyvenantiems lietuviams; 3. Dėl sugrįžtančių į Lietuvą represuotų asmenų šeimų aprūpinimo būstu. Taip pat paskutinėje sesijoje buvo išsakyti 6 kreipimaisi į įvairias institucijas.

PLB XIII Seimas 2009 m. liepos 10 d. priėmė rezoliuciją, kuri įpareigojo PLB valdybą kreiptis į LR Seimą su prašymu padidinti Seimo ir PLB komisijos PLB valdybos išrinktų atstovų skaičių iki septynių, kad būtų galima įtraukti atstovus iš Australijos ir Pietų Amerikos. 2009 m. rudenį PLB valdyba išrinko 5 PLB atstovus ir po vieną atstovą iš Australijos ir Pietų Amerikos. LR Seimui apie tai buvo pranešta spalio 9 d. LR Seimo Užsienio reikalų komitetas pranešė PLB valdybai, JAV Lietuvių Bendruomenei ir LR Seimo ir PLB komisijai, kad komitetas pritaria pasiūlymui, jog į komisiją būtų įtraukta 10 užsienio valstybėse gyvenančių atstovų, išrinktų PLB valdybos, neišskiriant nė vienos LB ir laikantis nuomonės, kad formuojant komisiją būtų užtikrintas lygus Seimo ir užsienio valstybėse gyvenančių lietuvių atstovavimas. Diskusijos šiuo reikalu įvyko abiejuose LR Seimo ir PLB komisijos posėdžiuose. 2010 m. rugsėjo 10 d. PLB valdyba priėmė naujus PLB komisijos nuostatus, kurie buvo patvirtinti PLB XIII Seimo 2010 m. spalio 23 d. Šie nuostatai buvo parengti po diskusijų komisijoje bei pritarus LR Seimo Užsienio reikalų komitetui. PLB valdybos įpareigota PLB valdybos pirmininkė parašė užsienio lietuvių atstovams šioje komisijoje, reikalaujama vykdyti PLB Seimo nutarimus. PLB Seimo nutarimai veikia nuo priėmimo datos.

V. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovybė Lietuvoje. Atstovybei vadovauja Vida Bandis.

2010-uosius metus atstovybė pradėjo persikėlimu į naujas patalpas – Lietuvos Respublikos Seimo III rūmų 212 kabinetą.

Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio proga atstovybė organizavo iškilmingą Pasaulio Lietuvių Bendruomenės parodą „Lietuviais esame mes gimę“ atidarymą Seimo rūmuose. Parodą aplankė Seimo nariai, vilniečiai ir Vilniaus svečiai. Kilnojamoji PLB paroda visus metus keliauja po įvairius Lietuvos miestus, yra rodoma mokyklose, įvairiose valstybinėse institucijose.

Lietuvos Respublikos Seime svarstant Pilietybės įstatymą, PLB atstovė Lietuvoje Vida Bandis dalyvavo Seimo posėdžiuose, susitikimuose su Seimo nariais, radijo ir televizijos laidose išsakė PLB poziciją užsienio lietuviams ypač svarbiu pilietybės klausimu.

2010 metais PLB pasirašė sutartį su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka dėl PLB leidžiamo žurnalo „Pasaulio lietuvis“ perkėlimo į virtualią erdvę. Jau dabar interneto portale www.epaveldas.lt galima rasti ir perskaityti visus „Pasaulio lietuvis“ numerius nuo 1963 iki 2010 metų.

2010 m. vasarą Vilniuje atstovybė organizavo kraštų Lietuvių Bendruomenių ir Jaunimo Sąjungų Valdybų pirmininkų suvažiavimą, kuriame dalyvavo PLB

valdybos nariai, Bendruomenių ir Jaunimo Sąjungų pirmininkai iš dvidešimties pasaulio šalių.

PLB atstovė Lietuvoje yra Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos komisijos narė. 2010 m. Užsienio lietuvių organizacijų projektų atrankos konkursui buvo pateikti 239 projektai, kurių bendra prašoma paramos suma – 2,59 mln. litų. Užsienio lietuvių organizacijoms ir lituanistinio švietimo įstaigoms 2010 metais buvo skirta 260,4 tūkst. litų. Visiškai arba iš dalies buvo finansuoti 89 projektai. PLB atstovė taip pat dalyvauja darbo grupės „Globalios Lietuvos“ – išeivijos įtraukimo į valstybės gyvenimą ir kompleksinės Lietuvos valstybės politikos adaptavimo globalizacijos sąlygoms – strategijos projektui parengti, darbe; taip pat atstovauja PLB Vytauto Didžiojo universiteto Taryboje.

PLB atstovybė Lietuvoje dalyvauja Valstybės paramos išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikams, vaikaičiams, provaikaičiams skyrimo komisijos darbe. Paramos tikslas: remti išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių, provaikaičių studijas Lietuvos aukštosiose mokyklose. 2010 metais išmokėta 88,30 tūkst. litų vienkartinių socialinių išmokų, socialinėms stipendijoms skirta 260,25 tūkst. litų.

Atsižvelgiant į PLB XIII Seimo nutarimą dėl išeivijos archyvų išsaugojimo, PLB atstovė kreipėsi, susitiko su Lietuvos archyvų departamento atsakingais darbuotojais, aptarė išeivijos archyvų klausimą, kaip išsaugoti, tvarkyti užsienio lietuvių sukauptus archyvus. Buvo parengta PLB kraštų archyvo tvarkymo atmintinė, kuri išsiųsta kraštų Lietuvių Bendruomenėms. Neabejojama, kad Lietuvių Bendruomenių turimi dokumentai turėtų būti saugotini ilgą laiką kaip vertingas istorinių tyrimų šaltinis.

2010 metais PLB atstovė taip pat aplankė lietuvius St. Petersburg (Floridos valstija, JAV), dalyvavo Vasario 16-osios gimnazijos 60-mečio ir Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečio minėjime Huettenfelde (Vokietija), per Žolinės šventę kartu su PLB valdybos pirmininke Regina Narušiene aplankė lietuvius Seinuose ir Punske (Lenkija).

VI. Kultūros reikalų komisija. Komisijai vadovauja Ramutė Žukaitė.

- A. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kilnojama paroda „Lietuviais esame mes gimę“. Paroda buvo atidaryta 2009 m. lapkričio 16 d. Tuskulėnų rimties parko memorialinio komplekso konferencijų salėje Vilniuje. Parodos kuratorius – Leonas Narbutis. Parodos tikslas – aplankyti įvairiose Lietuvos vietovėse gyvenančius tautiečius ir supažindinti juos su užsienio lietuvių politine kova dėl Lietuvos okupacijos nepripažinimo bei parodyti PLB veiklą ir šios institucijos įnašą, ugdant ir išlaikant tautinę tapatybę tarp užsienyje gyvenančių lietuvių. Visose vietose parodą atidarė Leonas Narbutis, kartkartėmis su juo keliavo JAV gimusi Lietuvos rašytojų sąjungos narė Eglė Juodvalkė, atlikusi poetinę programą. Abiem – Leonui Narbučiui ir Eglei Juodvalkei – valdyba yra širdingai dėkinga.

Visose vietose paroda buvo teigiamai įvertinta, renginiai prasmingai ir išsamiai aprašyti vietinėje spaudoje. Parodos atidaryme Alytaus kraštotyros muziejuje

dalyvavo ir kalbėjo Seimo narys Julius Sabatauskas, pabrėžęs, jog „tik vienybėje mes galime būti stiprūs“. Taip pat šiame renginyje kalbėjo Alytaus miesto meras Česlovas Daugėla ir Seimo narė Zita Užlytė, siūlę užduoti „sau klausimą, kokią vietą širdyje užima Lietuva“. Parodą planuojama tęsti ir 2011 metais.

Toliau pateikiamas parodų tvarkaraštis: nurodomas parodos ekspozicijos laikas (nuo–iki) ir vieta, žvaigždute pažymėti tų parodų atidarymai, per kuriuos surengtos Eglės Juodvalkės poetinės popietės:

2009 11 16–2009 12 18, Tuskulėnų rimties parke, Vilniuje

2010 01 12–2010 01 27, Vytauto Didžiojo universiteto galerijoje, Kaune

2010 01 28–2010 02 10, Algimanto Mackaus gimnazijoje, Pagėgiuose

2010 02 16–2010 03 06, Alytaus krašto muziejuje, Alytuje

2010 03 08–2010 03 29, LR Seime, Kovo 11-osios proga, Vilniuje

2010 03 30–2010 04 13, Gen. J. Žemaičio Lietuvos karo akademijoje, Vilniuje

2010 04 14–2010 05 01, Kėdainių krašto muziejuje, Kėdainiuose

2010 05 04–2010 05 18, Prez. Kazio Griniaus memorialiniame muziejuje, Marijampolėje*

2010 05 19–2010 05 24, Kybartų pagrindinėje mokykloje, Kybartuose*

2010 05 25–2010 06 06, Kybartų Eucharistinio Išganytojo bažnyčioje, Kybartuose*

2010 06 11–2010 06 30, Žemaičių dailės muziejuje, Plungėje

2010 07 02–2010 07 25, Joniškių miesto dienos šventės proga, Joniškėje*

2010 07 29–2010 09 12, LR Seime, PLB pirmininkų suvažiavimo proga, Vilniuje

2010 09 30–2010 11 18, Valstybinio Socialinio draudimo fondo valdybos Mokymo centre, Vilniuje

2010 11 19–2010 12 07, Lazdijų „Sodros“ skyriuje, Lazdijuose

2010 12 08–2010 12 21, Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijoje, Lazdijuose

2011 01 12–2011 02 10, Veisiejų krašto muziejuje, Veisiejuose

2011 02 14–2011 03 15, Numatyta paroda Estetinio ugdymo centre, Mykolo Romerio universitete, Vilniuje

B. Archyvai.

Daiva Barzdukienė (JAV) buvo surinkusi informaciją PLB valdybai apie mūsų kraštų Lietuvių Bendruomenių archyvus. Šią informaciją Barzdukienė atnaujino ir jos apibendrinimą pateikė PLB valdybai. Valdyba savo ruožtu informaciją pateikė Lietuvos Vyriausybei, kuri pripažino, kad „informacijos, žinių visuomenės bei globalizacijos sąlygomis iš naujo išskyla tautos, organizacijos tapatumo, saviraiškos ir bendruomenės atminties klausimas. Todėl dėmesys lietuvių tautos, gyvenančios ir veikiančios kitose šalyse, dalies tapatumo ir veiklos liudijimų išsaugojimui svarbus tiek Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kraštų, tiek Lietuvoje veikiančių paveldo institucijų uždavinys. Neabejotina, kad dalis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kraštų veiklos dokumentų gali turėti tęstinę vertę ir yra saugotini ilgą laiką kaip vertingas istorinių ir kitų tyrimų šaltinis.“

Buvo nutarta pavesti Archyvų departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės kartu su PLB valdyba parengti užsienio lietuvių tvarkymo ir panaudojimo veiksmų planą ir užsienio lietuvių tvarkymo ir panaudojimo tikslus ir priemones išsamiau atspindėti „Globalios Lietuvos“ projekte.

Šį planą apsvarstyti susitiko Ramutė Žukaitė, PLB Kultūros reikalų pirmininkė, Viktoras Domarkas, Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus pavaduotojas, ir Daiva Lukšaitė, Lietuvos archyvų departamento Dokumentų valdymo skyriaus vedėjo pavaduotoja. Domarkas pastebėjo, kad dokumentai, kurie iš užsienio valstybių buvo pargabenti į Lietuvą, tačiau nepateko į valstybės archyvus, iki šiol yra neprieinami visuomenei. Tais atvejais, kai likviduojamos užsienio lietuvių įstaigos arba uždaromos bažnyčios, iškyla neatidėliotinas poreikis išsaugoti jų dokumentus. PLB Kultūros reikalų pirmininkė Ramutė Žukaitė pasiūlė Vyriausybei padėti tvarkyti užsienio lietuvių archyvus, per studentų stažuočių programą įtraukiant studentus.

Ramūno Kondrato (JAV) ir Vidos Bandis pastangomis Lietuvoje buvo parengta Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kraštų archyvų tvarkymo atmintinė, kuri PLB atstovės Lietuvoje išsiųsta kraštų Lietuvių Bendruomenėms. Atmintinėje pateikta termino „archyvas“ samprata, nacionalinių teisės aktų reikšmė Krašto archyvu ir jo tolesnis saugojimas, Krašto veiklos dokumentų vertinimas, jų saugojimo terminai ir atranka naikinti, dokumentų tvarkymas, užbaigtų bylų sąrašų sudarymas, vaizdo ir garso dokumentų saugojimas, periodinių leidinių tolesnis saugojimas.

Šios grupės darbas tik prasidėjo, grupę numatoma plėsti.

C. 100-osios M. K. Čiurlionio mirties metinės.

Lietuvos Vyriausybė sukūrė darbo grupę pasirengti žymaus lietuvių kompozitoriaus, dailininko, kultūros veikėjo Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 100-ųjų mirties metinių minėjimui 2011 metais. Kultūros ministerijos pareiga yra paruošti minėjimo renginių programas. Prioritetinių programų projektų sąrašė yra leidiniai, koncertai, parodos, konferencijos, konkursai, renginiai Lietuvoje ir kitose šalyse. Numatytos kilnojamosios parodos Lietuvos ambasadose. PLB Kultūros reikalų komisija tikisi prisijungti prie šios programos. Tikimės, jog balandžio mėnesį paaiškės, kaip bus galima pasinaudoti kuriamą programa.

D. Valdovų rūmai.

Dėl lėšų stokos Valdovų rūmai nėra baigti, netgi esama kalbų, ar apskritai juos reikia baigti. Kadangi PLB Seimas buvo pirmas, pareiškęs paramą atstatyti Valdovų rūmus ir šiam tikslui rinko aukas, mes ir toliau rengiamės prisidėti prie Rūmų atstatymo ir užbaigimo. Negalime negirdėti Valstybės kontrolės išvadų, tačiau manome, jog reikia nubausti tuos, kuriuos teisiškai teisinga bausti, išsiaiškinti tai, ką būtina išsiaiškinti, ištaisyti tai, ką reikia ištaisyti. Šis projektas yra valstybiškai svarbus mūsų tautai.

PLB sukauptos lėšos nebuvo perduotos Lietuvos valdžiai. Jos buvo išmokėtos arba per Lietuvos Valdovų rūmų fondą, arba tiesiai darbų atlikėjams, mums pateikusiems ataskaitas, patvirtintas Fondo ir priimtas valdžios, jog darbas kokybiškai atliktas.

Vėl prašome visų Lietuvių Bendruomenės kraštų sukurti savo Bendruomenės vėliavas, jei dar to nesate padarę, ir kaupti medžiagą apie savo krašto Lietuvių Bendruomenės indėlį į Lietuvos valstybingumą.

Norėtume PLB vardu įteikti dovaną Valdovų rūmams. JAV Lietuvių Bendruomenė sukūrė „Laisvės varpą“, kuris šiais metais bus padovanotas Valdovų rūmams. PLB dovana priklausys nuo lėšų didumo ir paties dovanotino objekto.

VII. Švietimo reikalų komisija. Komisijai vadovauja Jūratė Caspersen.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 10 d. nutarimas reorganizuoti Tautinių mažumų ir išeivijos departamentą (TMID) prie LRV išdalijimo būdu, jo teises ir pareigas perduodant Užsienio reikalų, Kultūros ir Švietimo ir mokslo ministerijoms, įsigaliojo nuo 2010 metų sausio 1 d. Dėl šio padalijimo formaliojo lituanistinio švietimo 14 mokyklų (etninėse Lietuvos žemėse, Rusijoje ir Vasario 16-osios gimnazija Vokietijoje) perėjo ŠMM kuravimui, o neformaliojo lituanistinio švietimo institucijų (apie 185 lituanistinės savaitgalinės mokyklos) kuravimas perduotas naujai sukurtam URM departamentui – Užsienio lietuvių departamentui (ULD). Kadangi TMID veiklos programos priemonių plano uždavinių pirmu punktu buvo įrašyta „remti lituanistinį švietimą“ užsienio šalyse, departamento panaikinimas išskėlė didžiausius nuogastavimus būtent lituanistinio švietimo sferoje.

Metų pradžioje vyravęs netikrumas ir užsienio lietuvių nepritarimas tokiam vyriausybės sprendimui, pradėjo sklaidytis tik rudenėjant, kai buvo galima įžiūrėti naujų struktūrų siūlomas paslaugas ir veiklos planus. Lietuvoje atsirado keletas institucijų įpareigotų, norinčių ar galinčių būti lituanistinio švietimo užsienio šalyse kuratoriais ar veiklos partneriais, ir pradėjo ieškoti kelių bendradarbiavimui su užsienio lietuvių švietimo institucijomis tiesiogiai ar per PLB Švietimo komisiją. Mums taip pat buvo svarbu greičiau išsiaiškinti savo partnerius Lietuvoje.

Pastebėjome, kad Švietimo komisija turės prisiimti „tilto“ funkciją tarp PLB lituanistinių švietimo įstaigų ir Lietuvos valstybinių institucijų bei kitų formaliojo ir neformaliojo užsienio lietuvių švietimo kuravimo centrų, būti informacijos perdavėju ir/ar bendradarbiavimo tarpininku.

Užsienio lietuvių švietimo centras

ŠMM kuruojamų 14 užsienio lietuvių mokyklų jau vasario 9 d. Vilniaus vidurinėje mokykloje „Lietuvių namai“ buvo įsteigtas Užsienio lietuvių švietimo centras. Centro tikslas – teikti įvairiapusę pagalbą lietuviškų mokyklų bendruomenėms, apimant metodinės pagalbos tiekimą, lietuviškų mokyklų užsienyje pedagogų kvalifikacijos tobulinimo seminarų ruošimą, sudaryti sąlygas mokytojams atestuotis ir, artimai bendraujant su mokykla „Lietuvių namai“, keistis gerąja darbo patirtimi. Į susipažinimo ir pirmąjį mokytojų kvalifikacijos kėlimo seminarą birželio 29–liepos 2 dienomis Centras pakvietė iš tų mokyklų 30 pedagogų.

2010 metų spalio 19 d. PLB valdybos pirmininkė R. Narušienė ir PLB Švietimo reikalų komisijos pirmininkė J. Caspersen aplankė Užsienio lietuvių švietimo centrą, susipažino su Centro ir mokyklos „Lietuvių namai“ vadovais (Asta Turskiene ir Gintautu Rudzinsku). Kalbėta ateities bendradarbiavimo klausimais,

apžiūrėtos centro patalpos, aptarta idėja kurti „Lituanistinio švietimo išseivijoje ir tremtyje muziejų“. PLB palaikė šį projektą, skelbė apie jį žurnale „Pasaulio lietuvis“ (2010 m. lapkritis), pakartotinai ragino bendruomenes aktyviai įsitraukti, siunčiant savo šalių lituanistinio mokymo eksponatų – nuotraukų, užrašų, vertinimo knygelėlių, konkursų ir olimpiadų nugalėtojų diplomų, baigimo atestatų ir pan. Muziejų norima atidaryti 2011 metų gegužės pabaigoje švenčiant mokyklos „Lietuvių namai“ įkūrimo dvidešimtmetį, bet eksponatai ir toliau bus renkami, ekspozicijos kartkartėmis keičiamos.

Per metus Centras parengė keletą gerų projektų, kurie laukia realizacijos galimybių ir finansavimo. Tai vasaros stovyklos užsienio lietuvių vaikams projektas (projektas pateiktas Tautos fondui) ir lietuvių kalbos nuotolinio mokymo programos pradedantiesiems ir pažengusiems su mokomąja medžiaga mokytojui ir tėvams projektas (projektas pateiktas Europos struktūrinių fondų ir URM finansavimui). Taip pat Centras suorganizavo išvažiuojamuosius seminarus užsienio lietuvių mokykloms Pelesoje, Rimdžiūnuose (Baltarusija) ir Punske (Lenkija), o Kaliningrado srities mokyklų mokytojams buvo surengti dviejų savaitinių tobulinimosi kursai. Centre veikia užsienio lietuvių studentų klubas, kuriame vykdoma tautinio meninio ugdymo programa, keliaujama ir susipažįstama su Lietuva. Programa yra finansuojama ŠMM. Užsienio lietuvių švietimo centras, veikiantis mokyklos „Lietuvių namai“ patalpose, siekia pasidaryti ne tik švietimo, bet ir užsienio lietuvių bendruomenių atstovų laikinu prieglobsčiu ir bendravimo centru. Todėl mokykla siūlo, iš anksto suderinus su mokyklos vadovybe, pasinaudoti galimybe dviem naktims nemokamai apsistoti bendrabutyje.

ULD veikla švietimo srityje

Neformaliojo švietimo užsienio lietuvių savaitgalinės mokyklos, atitekusios kuruoti URM, iš pradžių jautėsi paliktos likimo valiai. Naujoje struktūroje nebeliko lituanistinio švietimo poskyrio, specialistų, nebuvo aišku, kas yra už jį atsakingas, visus metus nebuvo paruošta jokie metinio veiklos plano. Nebuvo atnaujinamas užsienyje veikiančių mokyklų sąrašas, mokyklos nebegavo iki tol ŠMM Švietimo aprūpinimo centro kasmet tiekiamų vadovėlių. Seniai veikiančios ir įsitvirtinusios lituanistinės mokyklos su šalyse veikiančiomis stipriomis Švietimo Tarybomis (JAV ir Kanadoje), ne taip skaudžiai jautė TMID panaikinimą, kaip naujos, tik keletą metų gyvuojančios mokyklos, kurioms iki šiol teikta parama ir specialistų globojimas buvo labai reikalingi.

Metams bėgant ULD pradėjo skelbti, kad URM tinklalapyje atsirado skyrelis „Lituanistinis švietimas“, tačiau jis tik apsiribojo nuorodomis į kitus tinklalapius, susijusius su lituanistiniu švietimu. Iš tinklalapio sužinojome, kad URM 2010–2011 mokslo metų pradžiai parengė mokymo priemonių siuntas užsienio lietuvių švietimo įstaigoms. Jos turėjo pasiekti 147 savaitgalines mokyklas 29 pasaulio valstybėse ir kad tas siuntas persiųsti padės Lietuvos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos. ULD paskelbė konkursą ir atrinko Lietuvos mokytojus, kultūros ir meno darbuotojus, kurie teiktų paslaugas 2010–2011 metais užsienio valstybių lietuvių neformaliojo švietimo ir kultūros įstaigose bei lietuvių

bendruomenėse. (Įdarbinti specialistai: Latvijoje – 2, Ukrainoje – 1, Lenkijoje – 1, Kaliningrado srityje – 9 ir Sankt Peterburge – 1).

Vienintelis konkretus ULD renginys lituanistinio švietimo srityje buvo 2010 metų lapkričio 10–12 d. suorganizuotas kvalifikacijos tobulinimo seminaras užsienio lietuvių lituanistinių savaitgalinių mokyklų mokytojams, į kurį buvo pakviesti 44 mokytojai iš 29 kraštų, o dalyvavo 39 mokytojai iš 24 šalių. Kvietimai ir informacija ėjo per PLB kraštų LB pirmininkus ir Švietimo tarybas. 3 dienas vykusiame seminare buvo pristatytos naujos lietuvių kalbos mokymo priemonės ir jų naudojimo metodika, susipažinta su komunikaciniu kalbų mokymo metodu, mokoma kūrybiškumo ir kaip planuoti ir praveisti integruotas lietuvių kalbos pamokas. Dalyviai taip pat aplankė Valdovų rūmus, jiems buvo įteikti kvalifikacijos kėlimo seminaro pažymėjimai. Seminaro dalyvių atsiliepimai apie seminarą teigiami.

Lietuvių bendruomenių švietimo įstaigų projektai

Kai kurios Lietuvių Bendruomenės (ypač turinčios daugiau lituanistinių mokyklų) 2010 metais savo šalyse pačios organizavo mokytojų kvalifikacijos kėlimo ir gerosios patirties apsikaitimo seminarus (Airija, Švedija, Ukraina, Jungtinė Karalystė (net du), JAV (dvi konferencijos ir keletas seminarų internetu). Jungtinės Karalystės lituanistinių mokyklų mokytojų seminare, vykusiame lapkričio 20–21 d., pakviesta PLB Švietimo komisijos pirmininkė J. Caspersen skaitė pranešimą „Quo vadis? PLB Švietimo komisijos veiklos kryptys, partneriai ir konkretūs projektai“.

Europos lituanistinių savaitgalinių mokyklų mokytojų, mokinių, tėvelių ir bendruomenių atstovų sąskrydis „Draugystės Tiltas 2010“ vyko liepos 2–4 dienomis Hiutenfelde, Vokietijoje, Renhofo pilyje ir Vasario 16-osios gimnazijoje. Sąskrydis, sulaukęs per 120 dalyvių iš 9 šalių, savo pagrindine tema pasirinko Žalgirio mūšio pergalės improvizaciją ir diskusijas apie lietuvių kalbos mokymosi ir mokymo ypatumus, antrabangių ir trečiabangių emigracijos skirtumus, pareigas Tėvynei ir tautinio tapatumo mokymą lituanistinėse mokyklose. Po trijų dienų darbo, „Draugystės Tilto“ vėliava iškeliavo į Airiją, kur sąskrydis planuojamas 2011 m. liepos 2–4 dienomis.

Keletas LB lituanistinių mokyklų 2010 metais gavo dalinį finansavimą iš ULD savo veiklai ar atskiriems renginiams pagal projektines paraiškas. Tai Rodūnios „Gintaras“ (Baltarusija), Lydos „Rūta“ (Baltarusija), Gruzijos sekmadieninė mokyklėlė, Milano mokyklėlė „Pabiručiai“ ir Romos lituanistinė mokyklėlė (Italija), Daugpilio lietuvių kultūros draugija „Rasa“ ir Latvijos lituanistinių mokyklų bendram renginiui, Lenkijos lietuvių draugijos organizuotam dailiojo žodžio konkursui ir poezijos festivaliui, Punsko gimnazijos moksleivių ekskursijai į Žalgirio mūšio vietą ir Punsko licėjaus projektui „Lietuviškų tradicijų sklaida“ (Lenkija), Norvegijos lituanistinei mokyklai „Gintaras“, Maskvos J. Baltrušaičio mokyklos kelionei į Lietuvą, Kaliningrado srities lietuvių kalbos olimpiadai, vaikų festivaliui „Skambėk, lietuviška dainelė“, Žodžio ir muzikos spektaklio „Prabudimai“ pristatymui ir Kalendorinių ir mokyklinių švenčių organizavimui Nemano 2-ojoje vidurinėje mokykloje (Kaliningrado sritis). Suomijos

šeštadieninė mokyklėlė gavo paramą metodinėms mokymo priemonėms įsigyti, Berlyno lituanistinė mokyklėlė – Žalgirio mūšio minėjimui, o Miuncheno šeštadieninis darželis-mokyklėlė vaikų stovyklai organizuoti (Vokietija).

Dar vienas svarbus įvykis užsienio lietuvių švietimo įstaigų veikloje, tai Vasario 16-osios gimnazijos Vokietijoje garbingas apdovanojimas. 2010 metų lapkričio 26 d. Hesseno žemės švietimo ministerija Vasario 16-osios gimnazijai įteikė gabių vaikų ugdymo mokyklos sertifikatą. Šventėje ir jungtiniame Lietuvos-Vokietijos jaunųjų talentų klasikos koncerte „Žvaigždutės pilyje“ dalyvavo Vokietijos Hesseno žemės politikai, verslo ir meno atstovai, taip pat ŠMM kancleris Dainius Numgaudis ir ULD ryšių su bendruomenėmis ir informavimo skyriaus vedėjas Algimantas Misevičius. Sveikinimą nuo PLB valdybos ir Švietimo reikalų komisijos susirinkusiems perdavė J. Caspersen.

VDU ir Išeivijos institutas

Be Užsienio lietuvių švietimo centro ir ULD, kuriems yra oficialiai perduotos padalintos buvusio TMID pareigos, atsirado dar viena ryški institucija, kuri artimai siekia bendradarbiauti su PLB švietimo srityje. Tai Vytauto Didžiojo universitetas (VDU) ir jo projektas Pasaulio lietuvių akademija. Pasaulio lietuvių akademija – tai visus metus VDU veikianti organizuojamų kursų, mainų programų, stažuočių, tyrinėjimų programa, kuria siekiama burti lietuvių diasporą ir pritraukti besidominčius Lietuva ir jos kultūra. Įsikūrusi tik 2010 metais, Pasaulio lietuvių akademija savo veiklą pradėjo dviem iniciatyvomis: tai jaunimo stažuočių Lietuvoje ir pažintiniai vasaros kursai. Jaunimo stažuočių pagrindą sudarė JAV LB labai sėkmingas projektas „Lietuvių išėivijos studentų stažuočių“ (LISS). 2010 metų balandžio 19 d. JAV LB krašto valdybos pirmininkas Vytas Maciūnas ir VDU rektorius Zigmantas Lydeka pasirašė sutartį, kurioje VDU įsipareigojo LISS programą kuruoti Lietuvoje. 2010 m šioje programoje dalyvavo 55 JAV ir keletas Kanados lietuvių kilmės jaunimo. Stažuočių trukmė – 6–8 savaitės. ULD projektą parėmė 9000 LTL. PLB valdyba svarsto apie programos išplėtimą visos PLB mastu. Šis klausimas bus diskutuojamas 2011 metų PLB kraštų LB pirmininkų suvažiavime (rugpjūčio 11–12 d.).

Pažintiniai vasaros kursai „Refresh Lithuania“, kurių tikslas yra jungti ir išlaikyti užsienyje gyvenančios ir išsisklaidžiusios tautos dalies, ypač jaunimo, ryšį su Tėvyne bei supažindinti su šiuolaikine Lietuva, vyko liepos 5–16 d. Juos organizavo VDU ir Lietuvių išėivijos institutas kartu su Pasaulio lietuvių akademija. Juose dalyvavo 16 lietuvių kilmės žmonių.

PLA ir Švietimo komisijos bendras projektas

Pasaulio lietuvių akademijos projekto koordinatorė yra Vida Bagdonavičienė (buvusi TMID generalinio direktoriaus pavaduotoja). Dar TMID egzistavimo laikais, vyko intensyvus bendradarbiavimas su PLB Švietimo komisija. Tęsiant anksčiau neįgyvendintą idėją paruošti lituanistinėms mokykloms universalią pagalbinę mokymo priemonę, surinktą iš pačių mokytojų aukso skrynelių, 2010 m. rugsėjo pabaigoje buvo paskelbtas Pasaulio lietuvių akademijos ir PLB Švietimo komisijos bendras projektas – konkursas „Mano geriausia pamoka“,

skirtas lituanistinių mokyklų mokytojams. Konkursui kviečiama pateikti lietuvių kalbos pamokos ir Tėvynės pažinimo pamokos aprašus trijų skirtingų vaikų amžių kategorijoms. Konkursas vyksta nuo 2010 spalio 1 d. iki 2011 m. kovo 1 d. VDU rektoriaus sudaryta komisija atrinks geriausias darbus, kurie pateks į konkurso darbų leidinį, o kiekvienas konkurse dalyvavęs mokytojas bus apdovanotas VDU padėkos raštu už dalyvavimą ir bendradarbiavimą.

Bendradarbiavimas: VDU ir Švietimo komisija

VDU (ir jo „satelitai“ – Lietuvių išeivijos institutas ir Pasaulio lietuvių akademija) – bene vienintelė aukštoji mokykla, palaikanti nuolatinį kontaktą ir glaudžius ryšius su Lietuvių Bendruomenėmis užsienyje, pradėjo svarstyti, ar jie negalėtų tapti Pasaulio lietuvių lituanistinio švietimo centru. Jie turi bazę ir yra labiausiai su išeivija siejama institucija. Tokioms perspektyvoms apžvelgti buvo 2010 m. spalio 23 d. sukvietas posėdis, kuriame dalyvavo VDU Humanitarinių mokslų ir Edukologijos fakultetų dekanai, VDU tarptautinių ryšių tarnybos direktorė, Lietuvių išeivijos instituto direktorius ir darbuotojai ir PLB Švietimo komisijos pirmininkė. Vienas iš diskusijų punktų buvo taip pat išsiaiškinti, ar būtų įmanoma sukurti 1–2 metų nuotolinio mokymo programą lituanistinių mokyklų mokytojo sertifikatui ar diplomui gauti. Sertifikuotas ar diplomuotas specialistas jaustųsi saugiau ir užtikrinčiau užsienio lituanistinių mokyklų klasėse ir jo specifinė kvalifikacija sustiprintų jo pozicijas diskusijose dėl darbo stažo skaičiavimo. Posėdžio dalyviai pasidalijo darbais ir klausimais, kuriuos reikia paruošti iki ateinančio posėdžio.

Kvietimas studijoms Lietuvoje

PLB užsienio lietuviams platino įvairią informaciją, kurią siuntė ŠMM, VDU ir kitos Lietuvos švietimo institucijos, siekiančios pritraukti norinčius studijuoti Lietuvoje užsienio lietuvius, įgijusius vidurinę išsilavinimą užsienio šalių institucijose. Šių institucijų reklaminiai skelbimai ir kvietimai buvo dedami į PLB internetinę svetainę arba tiesiogiai persiunčiami PLB kraštų LB pirmininkams.

Valstybinis studijų fondas www.vsf.lt taip pat skelbė valstybės paramos skyrimo išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių vaikų, vaikaičių ir provaikaičių stipendijoms, studijuojant Lietuvos aukštosiose mokyklose gauti, konkursą. Galima gauti dviejų rūšių paramą: stipendiją už studijų rezultatus (vieną semestrą, stipendijos dydis 150–400 LTL kas mėnesį) ir socialinę vienkartinę paramą (700–1100 LTL). 2010 metais šiam konkursui buvo skirta 350 tūkstančių litų.

Mokslo premijos užsienio lietuviams

Už tarptautinio lygio mokslo pasiekimus ir bendradarbiavimą su Lietuva, Lietuvos Švietimo ir mokslo ministerija yra įsteigusi kasmetines mokslo premijas lietuvių kilmės ir Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems mokslininkams, gyvenantiems užsienyje. Konkursas skelbiamas penkiose kategorijose. Tai jau ketvirtus metus teikiamos premijos, jų dydis – 13 tūkstančių litų. 2010 metais šiomis premijomis apdovanoti 4 užsienio lietuviai: literatūrologė Violeta Kelertienė iš JAV, informacinių technologijų specialistas Algirdas Avižienis iš

JAV, chemikas Viktoras Algirdas Sniečkus iš Kanados ir biologė Irutė Meškienė iš Australijos.

Švietimo įstatymo 25 straipsnis

2010 metais Lietuvoje buvo svarstomas Švietimo įstatymo projektas (priimtas 2010 m. kovo mėnesį). Jis buvo papildytas nauju 25 straipsniu, liečiančiu užsienio lietuvių lituanistinį švietimą ir galimybes išeiviams ir lietuvių kilmės užsieniečiams mokytis lietuvių kalba LR mokyklose. PLB dalyvavo teikiant siūlymus šiam straipsniui. Jo pagrindinė nuostata yra, kad valstybė įsipareigoja finansiškai ir kitaip remti užsienyje gyvenančių lietuvių veiklą švietimo srityje. Parama būtų skiriama ir lietuvių kilmės užsieniečiams, besimokantiems lietuvių kalbos ir kultūros. Taip pat Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teiktų paramą mokykloms užsienyje, kuriose mokoma lietuvių kalbos ar lietuvių kalba, ir asmenims, vykstantiems dirbti mokytojais į lituanistikos židinius užsienyje.

XV Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas (MKS)

Jau 40 metų vyksta Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumai. Jų siekis – lietuvių kilmės intelektualų ir mokslininkų susibūrimas, žinių pasidalijimas ir pažangos kūrimas. Simpoziumai gimė JAV lietuvių iniciatyva ir buvo paprastai organizuojami kas treji metai. Po Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo, MKS vyksta pakaitomis JAV ir Lietuvoje. Pagal tradiciją XV MKS turėjo įvykti 2010 metais Lietuvoje, bet užsitęsusi finansinė ir ekonominė krizė neleido skirti jam tinkamo dėmesio. Nuo ateinančio XV MKS į organizatorių gretas išitraukia ir PLB. Pagrindinis idėjinis XV MKS iniciatorius ir daugelio ankstesnių simpoziumų organizatorius yra dr. Stasys Bačkaitis, PLB Švietimo komisijos narys akademiniam reikalams. XV MKS vyks 2011 m. liepos 3–5 d. Kaune ir Vilniuje. Simpoziumo organizaciniame komitete PLB atstovauja ir PLB atstovė Lietuvoje Vida Bandis.

VIII. Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) veikla. PLJS vadovauja Kęstas Pikūnas.

2010 metais buvo sukurtas ir atnaujintas PLJS reprezentuojantis tinklalapis www.pljs.org. Taip pat sėkmingai surengtas Europos lietuvių jaunimo suvažiavimas Druskininkuose. Pagrindinės PLJS veiklos kryptys yra šios:

- rengti projekto „Misija Sibiras“ pristatymus užsienyje;
- organizuoti krepšinio čempionato „EUROBASKET“ savanorius (kartu su LiJOT ir LJS);
- steigti naujas LJS pasaulyje: Venesueloje, Švedijoje, Graikijoje ir Italijoje;
- pertvarkyti PLJS, atsirenkant partnerius (pvz., JRD, LiJOT);
- kurti PLJS viešuosius ryšius, plėtrą, vėjus (biudžeto kūrimą);
- ieškoti savanorių LJS, juos įtraukti į veiklą, kurti mažas LJS;
- plėsti PLJS atstovybės Lietuvoje įtaką ir kurti biurą;
- prisidėti prie MKS ir PLEF organizavimo ir dalinio įgyvendinimo;

- registruoti PLJS Jungtinėse Amerikos Valstijose, Ilinojaus valstijoje;
- kooptuoti naują PLJS valdybos narį.

2011 metais PLJS yra numaćiusi surengti Pasaulio lietuvių jaunimo forumą (kol kas jo rengimas tikslinamas), vasarą numatyti du projektai: „Kita stotelė: Lietuva“ ir Europos lietuvių jaunimo suvažiavimas Lenkijoje; 2011 metų rudenį kartu su Pasaulio lietuvių akademija planuojama surengti projektą „Misija Brazilija kartu su kunigu Saulaičiu“.

IX. Finansų komisijos veikla. Finansų komisijai vadovauja Renata Retkutė.

Finansų komisija savo veiklą pradėjo 2010 metų rugpjūčio mėnesį. Pagrindinis jos darbas buvo susipažinti su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės finansinių išteklių ir išsipareigojimų situacija, numatyti komisijos darbo gaires, veiklos prioritetus, teikti pasiūlymus dėl PLB finansų konsolidavimo, dirbti kartu su regioninėmis komisijomis surenkant kraštų solidarumo mokesčius.

2010 metais solidarumo mokesčius sumokėjo: Šveicarijos LB, Vokietijos LB, Argentinos LB, Moldovos LB, Rusijos LB ir JAV LB. JAV LB atsiskaitė už visas aukas. Matydama, kad nesurinkta pakankamai lėšų PLB atstovybei Lietuvoje ir kitoms numatytoms išlaidoms padengti, PLB valdyba 2011 metais visose kraštų Bendruomenėse nusprendė surengti vają. Labai tikime, kad visi prisidės aukomis.

X. Sielovados komisijos veikla. Komisijai vadovauja prelatas Edmundas Putrimas.

Sielovados komisijos pirmininkas prel. Ed. Putrimas 2010 metų sausio mėnesį dalyvavo XIV Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese, kuris buvo surengtas Pietų Amerikoje. Prelatas kongrese dalyvavo kaip kapelionas, globėjas ir paskaitininkas. Vasario mėnesį prel. Putrimas Stokholme susitiko su vietiniu vyskupu, Vatikano nuncijumi Skandinavijos šalims, LR ambasadoriumi ir LB valdybos nariais; taip pat dalyvavo Vokietijos Lietuvių Bendruomenės 60 metų jubiliejiniam renginyje ir Vasario 16-osios šventėse Hiutenfelde bei Toronte (šventę Toronte organizavo Toronto LB apylinkė). Kovo mėnesį prelatas aplankė Dievo apvaizdos ir Šv. Antano parapijas Detroite (JAV), o balandį PLB Sielovados komisijos pirmininkas dalyvavo ULR komisijos posėdžiuose, 60 lietuvių kandidatų Dubline suteikė Sutvirtinimo sakramentą, taip pat susitiko su LR ambasadoriumi ir LB valdybos nariais Airijoje. Tą patį mėnesį dalyvauta ir Europos vyskupų konferencijos Migracijos komisijos posėdžiuose, kurie vyko Malagoje, Ispanijoje.

2010 m. gegužės mėnesį PLB Sielovados komisijos pirmininkas Karakase (Venesueloje) susitiko su Venesuelos LB ir VLJS valdybos nariais, su vietiniais lietuviais dalyvavo šv. Mišių aukoje bei suneštinėje agapėje. Tą patį mėnesį prel. Putrimas aplankė lietuvių „Sodybą“ Anglijoje. Čia buvo surengtas Sekminių piknikas, prelatas pašventino naują lietuvišką kryžių ir aukojo šv. Mišias. Apsilankymo Londone metu susitikta su Šv. Kazimiero parapijos valdyba, o Manchester mieste prel. Putrimas dalyvavo posėdyje su Manchester (Salford) vyskupijos kurijos atstovais, tarėsi dėl galimybių steigti lietuvių katalikų misiją.

2010 metų birželio mėnesį prel. Putrimas suteikė Sutvirtinimo ir Pirmosios Komunijos sakramentus Vasario 16-siosios gimnazijos mokiniams. Taip pat dalyvavo kunigų Metų užbaigimo iškilmėse Vatikane.

Liepos mėnesį PLB Sielovados komisijos pirmininkas lankėsi Šiaurės Amerikos lietuvių Dainų šventėje Toronte, taip pat dirbo kapelionu Kanados lietuvių jaunimo stovykloje „Kretinga“, dalyvavo PLB ir PLJS pirmininkų suvažiavime Vilniuje. Rugsėjo mėnesį lankytasi Ateitininkų 100-mečio jubiliejinėse iškilmėse, surengtose Vilniuje.

2010 metų spalį prel. Putrimas dalyvavo JAV lietuvių kunigų Vienybės metiniame suvažiavime, ULR komisijos posėdžiuose, IV Europos dvasininkų suvažiavime Kaune ir Vilniuje, taip pat Lietuvos vyskupų konferencijos plenariniame posėdyje. Metų pabaigoje prel. Putrimas lankėsi JAV Vyskupų konferencijos plenariniuose posėdžiuose Baltimore mieste.

Lietuvos vyskupų konferencija 2011 metus paskelbė „Dievo gailestingumo metais“. Ta proga sausio 15 d. Jo Eminencija kardinolas Audrys Juozas Bačkis per iškilmingas šv. Mišias Vilniaus arkikatedroje bazilikoje pašventino Dievo Gailestingumo (Gailestingojo Jėzaus) paveikslą kopijas (paveikslas originalas yra Dievo Gailestingumo bažnyčioje, Vilniuje). Šios kopijos keliaus per visas Lietuvos vyskupijas, vėliau – į kiekvieną bažnyčią. Viena paveikslą kopija skirta ir užsienio lietuvių bažnyčiomis. Iš kardinolo rankų ją perėmė prelatas Ed. Putrimas. Sutarus su prelatu Putrimu, numatyta, jog šis paveikslas 2011 metais keliaus po užsienio lietuvių bažnyčias.

XI. Rusijos reikalų komisija. Komisijai vadovauja Antanas Rasiulis.

2010 m. vasario 16–17 dienomis Lietuvos Respublikos ambasada Rusijos Federacijoje surengė Rusijos Lietuvių Bendruomenių pirmininkų suvažiavimą Maskvoje. Suvažiavime dalyvavo LB pirmininkai iš Maskvos, Sankt Peterburgo, Smolensko, Murmansko, Petrozavodsko, Siktivkaro, Barnaulo, Krasnojarsko, Irkutsko, Ulan-Udės, Vladivostoko ir Artiomovsko. Suvažiavime buvo svarstomi Rusijos lietuviams aktualūs klausimai: kaip išlaikyti gimtąją kalbą, lietuviškus papročius, Lietuvos kultūrinį įvaizdį Rusijoje, kaip patobulinti ryšius su Lietuvos institucijomis, kokia tvarka Rusijos lietuviai gali atgauti LR pilietybę. Suvažiavime buvo pabrėžta mintis, jog Rusijos lietuviai yra Lietuvos ambasadoriai savo gyvenamuose kraštuose ir nuo jų veiklos priklauso Lietuvos įvaizdis Rusijoje.

Sąlygos lietuviškoms bendruomenės gyvuoti Rusijoje toli gražu nevienodos. Organizuoti ir palaikyti visuomeninę veiklą Maskvoje, kur yra Lietuvos Respublikos ambasada, arba Sankt Peterburge, kur yra įsikūręs LR Generalinis konsulas, yra daug lengviau nei Krasnojarske arba Barnaule. Tad nemažai buvo svarstoma apie tai, kaip įtraukti į lietuvišką visuomeninę veiklą jaunimą. Daugelis sutiko, jog tam puikiai pasitarnautų sportas. Todėl Rusijos lietuviai su optimizmu laukia ateinančių Pasaulio lietuvių sporto žaidynių.

Suvažiavimo metu buvo surengta išvyka į lietuviškos išlaidų židinį Rusijoje – Maskvoje esančią J. Baltrušaičio vidurinę mokyklą. Ši išvyka visus labai

sujaudino, nes daugelis dalyvių pamatė, kaip skiriasi Maskvoje gyvenančių lietuvių galimybės išlaikyti lietuvių.

Į suvažiavimą susirinkę bendruomenių pirmininkai supažindino dalyvius su savo kraštų veikla, atliktais darbais, ateinančių metų planais. Visus pranešimus vienijo šios temos: lietuvių išlaikymas; LR pilietybės išlaikymas arba atgavimas; ryšių su Tėvyne palaikymas; jaunimo įtraukimas į veiklą; paminklų ir paminklinių ženklų priežiūra. Dėl paminklų ir paminklinių ženklų priežiūros daug diskutuota, nes į Rusiją ištremtiems politiniams kaliniams ir tremtiniams atminti šių paminklų pastatyta nemažai, todėl būtina ir jų priežiūra. Visoje Rusijoje nuo tremties laikų yra išlikę apie 300 kapaviečių: tiek tų, kuriose lietuviai palaidoti grupėmis, tiek tų, kuriose yra tik lietuvių kapai, tiek tokių kapaviečių, kuriose palaidoti pavieniai lietuviai. Visas jas reikia prižiūrėti ir išsaugoti. Iš dalies šį darbą atlieka Rusijos regionų Lietuvių Bendruomenės. Vien tik Krasnojarsko krašte yra užregistruotos 55 kapinės, pastatyti 3 paminklai, kuriais rūpinasi Krasnojarsko Lietuvių Bendruomenė. Paminklai taip pat prižiūrimi Altajaus krašte, Buriatijoje, Jakutijoje ir kituose kraštuose, į kuriuos buvo ištremti lietuviai. Nemažai kapų priežiūros darbų atliko projekto „Misija Sibiras“ ekspedicijų metu iš Lietuvos atvykę jaunuoliai.

Vieną paminklą norėtusi išsamiau pristatyti. Tai iš medžio preciziškai išdrožta žmogaus ūgio skulptūra – Lurdo Švč. Mergelės Marijos kopija. Tokių skulptūrų nemažai esama Lietuvos bažnyčiose, šventoriuose ar kapinėse. Viena Lurdo Švč. Mergelės Marijos skulptūra, tarsi norėdama padėti tremtiniams pakelti jų karčiąją dalį, atsidūrė ir tolimajame Sibire. Įstabus meninis šios skulptūros lygis ir įtaigumas kapines lankantiems žmonėms byloja apie neeilinį ją išdrožusio žmogaus talentą, kuris, deja, buvo nuslopintas Sibiro platybėse. Šios skulptūros autorius Jonas Maldutis, buvęs Linkuvos gimnazistas, pokario laikotarpiu kartu su bendramoksliais įsitraukęs į kovą už laisvą Lietuvą ir kartu leidęs pagrindinį laikraštėlį „Nepavergtos mintys“. Tačiau laikraščio leidėjai buvo susekti ir sunkiai nubausti: 1946 m. kovo 4 d. teismas juos nuteisė pagal 58 straipsnio 1a ir 11 punktus. Maldutis buvo nuteistas 10 metų lagerio ir 8 metams tremties su specialiąja priežiūra. Maldutis iškalėjo visus paskirtus 10 metų. Išėjęs iš lagerio į „laisvę“ jam buvo „suteikta malonė“ susijungti su šeima, kuri 1948 metais buvo ištremta į Krasnojarsko kraštą. Čia Jonas Maldutis ir išdrožė Švč. Mergelės Marijos skulptūrą, norėdamas pagerbti vieną po kitos dygstančias tėvynainių Amžinojo poilsio vietas.

Švč. Marijos Maloningosios skulptūra traktuotina kaip Lietuvos kultūros ir istorijos paveldas užsienyje. Per 50 metų ji sunyko ir galėjo pražūti be priežiūros. Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendruomenės dėka Krasnojarsko krašto Lietuvių Bendruomenei buvo sudarytas skulptūros pakeitimo nauja planas. Kadangi Krasnojarsko krašte nebuvo rastas meistras, skulptūros kopija iš ažuolo buvo išdrožta Lietuvoje. 2010 m. liepos mėnesį, padedant LR ambasada Rusijos Federacijoje, skulptūra iš Vilniaus buvo atvežta į Krasnojarską. Čia ji saugota iki rugsėjo mėnesio, kol laukta atstovų iš Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendruomenės bei Irkutsko Lietuvių Bendruomenės. Sutartu laiku atvykus atstovams, skulptūra vietos kunigų buvo pašventinta ir nuvežta į nuošalioje

vietovėje esančias kapines, kur senąją skulptūrą pakeitė naujoji. Senoji skulptūra, padedant LR ambasadai, sėkmingai parvežta į Lietuvą. Ją atrestauravus, ji galėtų būti eksponuojama kuriame nors muziejuje. Galbūt verta apsvarstyti ir apie šios skulptūros saugojimą Valdovų rūmuose.

Maskvoje vykusiame LB pirmininkų suvažiavime buvo sudaryta Rusijos lietuvių taryba, kurios tikslas vienyti visus Rusijos lietuvius, organizuoti ir nukreipti teisinga kryptimi jų bendruomeninę veiklą.

2010 metais į Panevėžio vyskupiją surengtą sąskrydį buvo pakviestas ir Rusijos lietuvių bendruomenių jaunimas.

2011 metams Rusijos lietuviai yra numatę tokias visuomeninės veiklos kryptis:

a) lietuvių išlaikymas: renginiai Lietuvių Bendruomenėse (Vasario 16-osios – Nepriklausomybės dienos minėjimas; balandžio 24 d. – Šv. Velykų, birželio 24 d. – Joninių, gruodžio 24 ir 25 d. – Šv. Kalėdų šventimas); balandžio mėnesį planuojamas prelado Ed. Putrimo apsilankymas Irkutsko, Krasnojarsko ir Maskvos lietuvių bendruomenėse; lietuviškų šeštadieninių-sekmadieninių mokyklėlių veikla pagal mokyklų planus;

b) pilietybės išlaikymas: balandžio ir gegužės mėnesiais planuojamos LR ambasados darbuotojų išvykos į Krasnojarską pilietybės klausimų reikalais;

c) paminklų ir paminklinių ženklų priežiūra: kasmetiniai priežiūros darbai vyksta visuose regionuose, kuriuose esama paminklų ar paminklinių ženklų.

2011 metais sukanka 70 metų, nuo tada, kai į 7-tąjį Revucij (Krasnojarskas) lagerį buvo išvežta beveik 3 000 vyrų (tarp jų ir buvęs Lietuvos Respublikos prezidentas Aleksandras Stulginskis). Iš jų išgyveno tik apie 250 žmonių, kiti buvo nuteisti ir sušaudyti arba mirė iš bado ir nepakenčiamų vergiškų darbų. 1989 m. į 7-tojo Revucij lagerio vietą buvo atvykusi ekspedicija iš Lietuvos ir ten pastatė gražų simbolinį paminklą visiems ten kalėjusiems ir mirusiems atminti. Krasnojarsko Lietuvių Bendruomenė kasmet lanko šį paminklą, jį prižiūri, tvarko aplinką (aplink yra nemažai lietuvių tremtinių kapų). Vietovė yra gerokai nutolusi nuo Krasnojarsko (apie 380 kilometrų, iš jų 30 kilometrų ruože kelio visai nėra). Todėl atstumą galima įveikti tik galingais visureigiais.

XII. Pietų Amerikos reikalų komisija. Komisijai vadovauja Juan Ignacio Fourment Kalvelis.

2010 m. spalio mėnesį liaudies dainų ir šokių ansamblis „Dainava“ koncertavo Argentinoje. Į renginį buvo pakviestas Argentinos Lietuvių Bendruomenės (ALB-ALOST) ir San Martin miesto savivaldybės meras Ricardo Ivoskus. Ansamblio apsilankymą Berisso mieste globojo ir koordinavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Valdybos Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas Juan Ignacio Fourment Kalvelis. Koncertą Berisso mieste organizavo Berisso miesto lietuvių bendruomenė, sudaryta iš Lietuvių draugijos „Mindaugas“, Lietuvių draugijos „Nemunas“ ir lietuviškos radijo valandėlės „Ecos de Lituania“ (Lietuvos aidai).

Džiugu, kad Berisso miesto savivaldybės meras Enrique Slezack paskelbė Liaudies dainų ir šokių ansamblio „Dainava“ koncertą Berisso mieste 2010 m. spalio 15 d. Municipaliniu paveldu ir suteikė Berisso miesto „Garbės svečio“

vardą „Dainavos“ ansamblio ir delegacijos nariams viso apsilankymo Berisso mieste metu.

2011 m. vasario 11–16 dienomis Argentinoje (Buenos Airėse, Berisso, Lanús Oeste, Avellaneda ir Rosario miestuose) vyko XIV Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas (PALJS). Suvažiavimas buvo Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) ir PLB bendras projektas, kurį finansiškai parėmė Lietuvių Fondas (Čikaga, JAV).

Viso Jaunimo suvažiavimo metu dalyvavo Lietuvos vyskupų konferencijos delegatas užsienio lietuvių sielovados reikalams, PLB valdybos Sielovados reikalų komisijos pirmininkas ir PALJ Suvažiavimo įkūrėjas bei globėjas prelatas Edmundas Putrimas bei PLB Valdybos Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas ir PLJS valdybos Pietų Amerikos atstovas Juan Ignacio Fourment Kalvelis.

Suvažiavimo dėka Pietų Amerikos reikalų komisija pasiekė vieną iš savo tikslų – sustiprino ryšį su Pietų Amerikos valdžios vyriausybėmis. Berisso meras Enrique Slezack prelatui E. Putrimui pateikė pasirašytą dekretą Nr. 122, kuriame jis įsakymu patvirtino, kad „XIV Pietų Amerikos lietuvių jaunimo suvažiavimas yra kultūrinės ir municipalinės reikšmės renginys“. Tai antras kartas, kai Argentinos miestas remia ir palaiko jaunimo suvažiavimą. Tai įrodo, kiek daug darbo jaunimo sąjunga nudirbo per 14 metų. Taip pat yra užmegztas ryšys tarp Lietuvių Bendruomenės ir vietinės valdžios Argentinoje. Rosario miesto savivaldybė ir Rosario miesto Taryba, kartu su Lietuvos Garbės konsulu Rosario mieste José Ruben Repšys pripažino renginį ir prisijungė prie suvažiavimo.

Jaunimo suvažiavimo delegacija aplankė Lietuvos Respublikos ambasadą Buenos Airėse. Dalyviai buvo priimti maloniai ir labai pagarbiai. Juos pasitiko pats Lietuvos ambasadorius Argentinoje Vaclovas Šalkauskas, taip pat ir buvęs Lietuvos Garbės konsulas Argentinoje – inžinierius Algimantas Rastauskas. Suvažiavimo dalyviai galėjo aplankyti aukščiausią LR vyriausybinių organą.

Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas Juan Ignacio Fourment Kalvelis nuolat ragina jaunimą studijuoti Vasario 16-osios gimnazijoje (Vokietija). 2010 m. iš Pietų Amerikos gimnaziją lankė 4 mokiniai (3 iš Argentinos ir 1 iš Brazilijos). 2011 m. ją lanko 5 jaunuoliai iš Argentinos.

Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas PLB valdybos pirmininkės Reginos Narušienės vardu 2010 metais dalyvavo ir atstovavo PLB įvairiuose Pietų Amerikos Lietuvių Bendruomenės renginiuose visuose miestuose ir regione, lietuvių draugijos jubiliejaus šventėse. Pirmininkas taip pat dalyvavo Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios minėjimuose, kuriuos organizavo LR ambasada Argentinoje.

Komisija taip pat stiprino ryšius su žurnalu „Mūsų Lietuva“ (Brazilija), radijo valandėle „Ecos de Lituania“ ir su kiekvienos lietuvių organizacijos spaudos skyriumi. Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas skelbė naujienas ir žinias Lietuvių Bendruomenėse ir Lietuvos bei Pietų Amerikos spaudoje ir žiniasklaidoje.

2010 metais užmegzti glaudesni ryšiai su Buenos Airės provincijos Vyriausybės Imigrantų departamento generaliniu direktoriumi Raimundo Marmorio. R.

Marmorii aktyviai dalyvavo Lietuvių Bendruomenės veikloje ir renginiuose – tai didelis pasiekimas, gerinant PLB ir Lietuvos įvaizdį Pietų Amerikoje.

2010 metais komisija nemažai bendravo su lietuviškomis šeimomis, kurios gyvena Meksikoje. Lietuviai Meksikoje nori sukurti oficialią Lietuvių Bendruomenę. Juan Ignacio Fourment Kalvelis padėjo lietuviams susipažinti su PLB istorija, veikla, struktūra, valdyba ir kt.

Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas kartu su Lietuvių draugija „Nemunas“ paskatino, kad Tandil mieste, Argentinoje (400 km nuo Buenos Airių), lietuviškos šeimos suorganizuotų grupę. Tokia grupė buvo įkurta ir pavadinta „Laisva Lietuva“. Grupės tikslas – įtraukti lietuviškas šeimas į bendrą lietuvišką veiklą, atstovauti Lietuvai šventėse Tandil mieste.

XIII. Rytų kraštų komisija. Komisijai vadovauja Vitalija Kolesnikova.

2010 metais buvo aptarta „Globalios Lietuvos“ programa, išsakyta kiekvienos šalies pozicija ir priimta bendra pozicija šios programos atžvilgiu. Taip pat buvo aptarti Pilietybės įstatymo punktai ir priimti bendri iššūkiai: dviguba pilietybė kaip kiekvieno lietuvių galimybė likti lietuviu, kad ir kur jis būtų gimęs.

Praeitais metais taip pat buvo svarstyta dėl PLB leidžiamo žurnalo „Pasaulio lietuvis“ išlaikymo ir paramos. Buvo nutarta stengtis išlaikyti žurnalinį variantą ir skatinti, kad kuo daugiau žmonių jį prenumeruotų. Iš pradžių kiekvienai šaliai buvo užprenumeruota po žurnalą, vėliau Baltarusija užsisakė penkias prenumeratas, viena prenumerata užsakyta Lietuvos gyventojui.

2010 m. lapkričio mėnesį buvo susirinkę Rytų kraštų lituanistinių mokyklų mokytojai, kurie aptarė bendras galimybes bendradarbiauti. Numatyta galimybė organizuoti bendrą stovyklėlę. 2010 metais „Lietuvių namuose“ iš Rytų kraštų mokėsi trys mokinės: viena mergaitė iš Baltarusijos ir dvi moksleivės iš Ukrainos.

2011 metams Rytų kraštų komisija yra numačiusi tokius savo veiklos tikslus:

- Atstovauti PLB Rytų kraštuose; dirbti, bendrauti ir bendradarbiauti kartu su Rytų kraštų Lietuvių Bendruomenėmis, organizacijomis ir institucijomis;
- Sustiprinti Rytų kraštų lietuvių ryšius, vienyti šiuose kraštuose gyvenančius lietuvius, keistis informacija (lietuvių bendruomenių situacijos Rytų kraštuose yra panašios);
- Stiprinti ryšį tarp Lietuvos ir Rytų kraštų, taip pat tarp Lietuvos ir Rytų kraštų valstybinių ir nevyriausybinių organizacijų;
- Skatinti, planuoti, globoti ir vykdyti darbus bei projektus pagal numatytus PLB tikslus ir uždavinius.

XIV. Europos kraštų reikalų komisija. Komisijai vadovauja Dalia Henke.

Europos kraštų reikalų komisijos darbas vyksta pagal poreikį elektroniniu būdu. Tuo tikslu veikia internetinė konferencija/forumas. Europoje veikiančios Lietuvių Bendruomenės elektroniniu būdu tarpusavyje nuolat keičiasi aktualia informacija. Pagal galimybes stengiamasi susitikti per Europoje vykstančius didesnius renginius.

2010 metais LB Europoje aptarė „Globalios Lietuvos“ kuriamą strategiją. Atskiros kraštų nuomonės buvo įtrauktos į bendrą PLB dokumentą ir pateiktos

reikalingoms institucijoms. Taip pat aptartos naujo Pilietybės įstatymo perspektyvos. Tarp LB Europoje vyrauja nuomonė, kad gimstant įgyta Lietuvos Respublikos pilietybė negali būti atimama. Šis požiūris atsispindi bendrame PLB dokumente, pareikštame dėl Pilietybės įstatymo.

2010 metais „Facebook“ socialiniame tinkle buvo sukurta PLB informacinė platforma — *PLB — Pasaulio Lietuvių Bendruomenė*. Joje yra skelbiama kasdieninė PLB valdybos bei LB veikla. Stengiantis plačiau viešinti PLB ir jos tikslus buvo paruošta informacinė medžiaga apie PLB veiklą, struktūrą ir sukurtas bei išspausdintas PLB lankstinukas.

2010 metais vyko intensyvus pasiruošimas Kraštų LB/LJS pirmininkų suvažiavimui: buvo aptariama darbotvarkė ir siūlytos temos. Liepos mėnesį Vokietijoje įvyko Europos kraštų lituanistinių mokyklų sąskrydis „Draugystės tiltas 2010“, kurį organizavo keletas LB Europoje. Renginyje dalyvavo daugiau nei 120 dalyvių.

2011 metais Europos kraštų reikalų komisija yra numačiusi tokias veiklos kryptis:

- Suvienyti Europoje esančias Lietuvių Bendruomenes tam, kad palengvintų komunikaciją tarp PLB valdybos ir Lietuvių Bendruomenių Europoje;
- Skatinti informacijos keitimąsi ir diskusijas aktualiais klausimais;
- Spręsti Europos LB bendrai rūpimus klausimus, skleisti informaciją ir skatinti gerosios patirties keitimąsi tarp pačių Bendruomenių.
- Teikti informaciją PLB valdybai ir, suderinus su PLB valdyba, valstybinėms ir nevyriausybinėms organizacijoms Lietuvoje apie Europos Lietuvių Bendruomenių nuomonę.

XV.

„Pasaulio lietuvis“.

Daugiau nei ketverius metus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės leidžiamą žurnalą „Pasaulio lietuvis“ redagavo žurnalistė Audronė Viktorija Škiudaitė. Tačiau šių metų kovo mėnesį išeis paskutinis jos redaguotas „Pasaulio lietuvis“ numeris. Nuo balandžio mėnesio „Pasaulio lietuvis“ vyriausiojo redaktoriaus pareigas perima Kęstas Pikūnas (Jungtinė Karalystė). PLB valdyba yra nuoširdžiai dėkinga Audronei Viktorijai Škiudaitėi už ilgametį žurnalo redagavimą, redaktorės pareigingumą, kūrybingumą, didelį pasiaukojimą bei visas pastangas leidžiant „Pasaulio lietuvi“.

PLB žurnalą „Pasaulio lietuvis“ stengiamasi platinti visuose žemynuose. PLB valdyba laikosi nuomonės, jog šis leidinys gerina pasaulyje gyvenančių lietuvių tarpusavio ryšius, užtikrina informacijos sklaidą Lietuvoje. PLB valdyba dar kartą ragina kraštų Lietuvių Bendruomenes populiarinti šį leidinį, skatinti savo narius jį prenumeruoti, tobulinti prenumeratos sistemą.

2011 metams naujoji „Pasaulio lietuvis“ redakcija yra numačiusi tokias veiklos kryptis:

- Sukurti „Pasaulio lietuvis“ internetinį tinklalapį;
- Suburti žurnalo autorių kolegiją (LB, LJS ir kt.)
- Įsteigti žurnalo logistikos, komercijos, prenumeratos, viešųjų ryšių, marketingo ir internetinės plėtros skyrius;

- Surasti galimus žurnalo platinimo strateginius partnerius, pvz., oro uostai, telekomunikacijos ir t.t.;
- Didinti pinigines įplaukas iš privataus sektoriaus (rėmėjų paieška);
- Plėsti skaitytojų bei prenumeratorių skaičių;
- Palaipsniui kelti žurnalo tiražą ir puslapių skaičių;
- Supaprastinti žurnalo prenumeratos galimybes (suteikti galimybę užsiprenumeruoti žurnalą internetu);
- Surasti, administruoti ir įpareigoti savanorių žmonių komandą visiems čia paminėtiems tikslams įgyvendinti;
- Plėsti žurnalo finansinę nepriklausomybę.